Valiokunnan lausunto LaVL 14/2026 vp– U 58/2026 vp

Lakivaliokunta

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin ja Kolumbian välisen Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) ja Kolumbian rikosoikeudellisesta yhteistyöstä vastaavien toimivaltaisten viranomaisten välistä yhteistyötä koskevan sopimuksen neuvottelemisesta

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle Euroopan unionin ja Kolumbian välisen Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) ja Kolumbian rikosoikeudellisesta yhteistyöstä vastaavien toimivaltaisten viranomaisten välistä yhteistyötä koskevan sopimuksen neuvottelemisesta (U 58/2026 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava suurelle valiokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:
- asiantuntija Konsta Vepsäläinen, oikeusministeriö

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:
- Syyttäjälaitos

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Ehdotus

Komissio on toimittanut 6.7.2026 luonnoksen sopimukseksi Euroopan unionin ja Kolumbian välillä koskien Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) ja Kolumbian rikosoikeudellisesta yhteistyöstä vastaavien toimivaltaisten viranomaisten välillä tehtävästä yhteistyöstä. Sopimusluonnoksen pääasiallinen sisältö ilmenee valtioneuvoston kirjelmästä.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto kannattaa sopimuksen tekemistä Kolumbian kanssa. Valtioneuvosto katsoo, että Suomen kannalta sopimus on hyödyllinen, koska sen arvioidaan voivan edistää sellaisten

vaativien rikosten tutkintaa, joiden oikeuskäsittely on Suomen intressissä. Sopimus edistää osaltaan rikosvastuun toteutumista vakavissa rajat ylittävissä rikoksissa. Sopimus myös osaltaan edistää hallitusohjelman kirjausta järjestäytyneen rikollisuuden voimakkaasta torjumisesta ja varmistaa korkean tietosuojan tason.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön virastosta (Eurojust) ja neuvoston päätöksen 2002/187/YOS korvaamisesta ja kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2018/1727 (jäljempänä Eurojust-asetus) 47 ja 52 artiklassa säädetään, että Eurojust voi luoda ja pitää yllä yhteistyösuhteita kolmansien maiden viranomaisten kanssa yhteistyöstrategian mukaisesti. Tätä varten Eurojust laatii komissiota kuullen neljän vuoden välein yhteistyöstrategian, jossa määritetään ne kolmannet maat ja kansainväliset järjestöt, joiden kanssa tehtävään yhteistyöhön on operatiivinen tarve. Eurojustin kollegio hyväksyi marraskuussa 2019 ensimmäisen tällaisen strategian vuosille 2020—2023. Kolumbia on yksi yhteistyöstrategian piirissä olevista maista.

Neuvosto antoi 1.3.2021 komissiolle luvan neuvotella yhteistyösopimus muun muassa Kolumbian kanssa. Neuvottelumandaattiin liittyen on eduskunnalle annettu E-kirje E 165/2020 vp. Kyseinen E-kirje oli myös lakivaliokunnan käsittelyssä. Tuolloin lakivaliokunta yhtyi valtioneuvoston kantaan (ks. LaVP 2/2021 vp), jossa muun muassa tuettiin toimia, joiden avulla varmistetaan Eurojustin mahdollisuus tehdä yhteistyötä ja vaihtaa henkilötietoja kolmansien maiden oikeusviranomaisten kanssa siinä laajuudessa kuin se on tarpeen sen tehtävien suorittamista varten. Kyseisen kannan mukaan Eurojustin kolmansien maiden kanssa tekemät yhteistyösopimukset ovat Suomen kannalta lähtökohtaisesti hyödyllisiä, koska ne saattavat edistää sellaisten vaativien rikosten tutkintaa, joiden oikeuskäsittely on Suomen intressissä.

Komissio on toimittanut 6.7.2026 luonnoksen sopimukseksi Euroopan unionin ja Kolumbian välillä koskien Euroopan unionin rikosoikeudellisen yhteistyön viraston (Eurojust) ja Kolumbian rikosoikeudellisesta yhteistyöstä vastaavien toimivaltaisten viranomaisten välillä tehtävästä yhteistyöstä. Sopimus on unionisopimus, joka solmitaan Euroopan unionin ja Kolumbian välillä. Komissio ja Kolumbian toimivaltaiset viranomaiset ovat saavuttaneet alustavan yhteisymmärryksen sopimustekstistä teknisellä tasolla. Sopimustekstiä ei ole vielä parafoitu, eikä mikään Kolumbian kansallinen toimielin ole vielä hyväksynyt tekstiä. Komissio ei ole antanut ehdotusta päätöksiksi sopimuksen tekemisestä ja sopimuksen allekirjoittamisesta. Asian jatkokäsittelyn aikataulusta ei ole tarkempaa tietoa.

Yhteistyösopimuksen tavoite on kehittää Eurojustin ja Kolumbian suhteita siten, että sopimuspuolet voivat tehdä tehokasta yhteistyötä ja vaihtaa keskenään tietoja järjestäytyneen rikollisuuden ja terrorismin torjumiseksi.

Kirjelmästä ilmenevin tavoin Eurojustin ja Kolumbian välinen sopimusluonnos vastaa pitkälti Eurojustin kolmansien maiden kanssa aiemmin tekemiä yhteistyösopimuksia. Eurojustilla on yhteistyösopimukset Ukrainan, Montenegron, Islannin, Sveitsin, Norjan, Yhdysvaltojen,

Valiokunnan lausunto LaVL 14/2026 vp

Yhdistyneen kuningaskunnan, Makedonian, Liechtensteinin, Moldovan, Albanian, Georgian, Serbian, Bosnia-Hertsegovinan, Armenian ja Libanonin kanssa.

Valtioneuvoston kirjelmän ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta kannattaa valtioneuvoston tavoin sopimuksen tekemistä Kolumbian kanssa. Valiokunta yhtyy valtioneuvoston näkemykseen siitä, että Suomen kannalta sopimus on hyödyllinen, koska sen arvioidaan voivan edistää sellaisten vaativien rikosten tutkintaa, joiden oikeuskäsittely on Suomen intressissä. Sopimus edistää osaltaan rikosvastuun toteutumista vakavissa rajat ylittävissä rikoksissa.

Sopimusluonnos sisältää muun muassa määräykset siitä, että kummankin osapuolen (Eurojust ja Kolumbian viranomaiset) on varmistuttava siitä, että sopimuksen nojalla siirrettyjä henkilötietoja ei ole saatu osapuolia sitovassa kansainvälisessä oikeudessa tunnustettuja ihmisoikeuksia rikkoen. Lisäksi osapuolten on varmistettava, että saatuja henkilötietoja ei käytetä kuolemanrangaistuksen tai minkään julman tai epäinhimillisen kohtelun vaatimiseen, langettamiseen tai täytäntöönpanoon. Lakivaliokunta pitää tärkeänä, että sopimuksessa on kirjelmässä selostetuin tavoin (s. 3) huomioitu edellä mainitut tilanteet.

VALIOKUNNAN LAUSUNTO

Lakivaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 14.10.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Sandra Bergqvist r
jäsen Pia Hiltunen sd
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Aleksi Jäntti kok
jäsen Anette Karlsson sd
jäsen Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Susanne Päivärinta kok
jäsen Mika Riipi kesk
jäsen Joakim Vigelius ps
jäsen Juha Viitala sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikko Monto